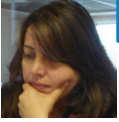

2014 Arzum Türkiye Kadınlar Şampiyonası

Betül Cemre Yıldız 10. kez şampiyon

7,5 puanlı sporculardan Kübra Öztürk ikinci, Khayala Isgandorova üçüncü

Fatma Yılmaz

FIDE Hakemi

fylimazmavikale@gmail.com

2014 Türkiye Kadınlar Satranç Şampiyonası 8-13 Mart 2014 tarihlerinde Ankara Barcelo Otel'de yapıldı. Altı gün süren şampiyona sonunda Betül Cemre Yıldız 8 puanla şampiyon olurken, 7,5 puanlı sporculardan Kübra Öztürk ikinciliği, Khayala Isgandorova üçüncülüğü elde etti.

Arzum Elektrikli Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'nin destekleriyle düzenlenen şampiyonaya altısı unvanlı, WGM Betül Cemre Yıldız, WGM Kübra Öztürk, WIM Khayala Isgandorova, WFM Selen Sop, WCM Duru Okuyaz ve WCM Sude Herekioglu olmak üzere 21 ilden 60, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden 2, toplamda 62 sporcu katıldı. Teknik toplantısı 8 Mart 2014 Cumartesi saat 10.00'da başlayan şampiyonanın ilk turu öncesinde TSF Başkanı Güllüz Tulay, sporcular, antrenörler, hakemler, TSF ve Arzum yetkilileri Anıtkabir'i ziyaret ettiler. Başkan Tulay Anıtkabir Ziyaretçi Defteri'ne yazdığı notlarda satrancın kadınlarımızın yaşamındaki önemini vurguladı.

Şampiyonanın açılış konuşmasında TSF Başkanı Güllüz Tulay Türkiye satrancının ilerlemesinden duyduğu memnuniyeti dile getirdi ancak bu ilerlemenin hiçbir zaman yeterli olmadığını; bunun için daha da çok çalışmanın yanı sıra sponsorluğun, özellikle de düzenli sponsorluğun çok önemli olduğunu belirterek kadın satrancına son

yıllardaki desteklerinden dolayı Arzum A.Ş. yetkililerine teşekkürlerini sundu. Tulay'ın açılış konuşmasının ardından, Başkan Vekili Prof. Dr. Yusuf Doğruer, Yönetim Kurulu Üyesi Halil Hilmi Darı, Kasım Yekeler, Arzum Pazarlama Müdürü Yeliz Bilgin Ünal tarafından yapılan sembolik açılış hamlesi ile şampiyonanın birinci turu başladı.

Rating ortalaması 1502 olan şampiyonada sporcular, 6 gün boyunca zorlu maçlara imza attılar. 9 tur geride kaldığında başlangıç sırası ile final sıralamasındaki ilk üç arasında herhangi bir değişiklik olmazken Handenur Şahin, Buket Tandoğan, Ece Özbay, Zeynep Şeyma İncecik, Bulut Evrim Aluç, Şeyma Yılmaz, Sena Deniz performanslarını yükselten sporcular arasında yer aldılar.

2014 Türkiye Kadınlar Şampiyona-

sı ödül töreni 13 Mart 2014 tarihinde saat 17.00'de Ankara Barcelo Otel'de başladı. Ödül töreninin kapanış konuşmasını yapan Türkiye Satranç Federasyonu Başkanı Güllüz Tulay, Milli Eğitim Bakanlığı ile 2 Haziran 2005 tarihinde imzalanan protokol ile satrancı ülkemizin bütün okullarında seçmeli ders haline gelme olanağı bulunduğunu buna bağlı olarak da çocuklarımızın çok küçük yaşta satrançla tanışma fırsatı bulunduğunu dile getirdi. Tulay konuşmasının devamında satrancın okula girmesiyle birlikte satranç oynayan kız öğrenci sayısının da dört kat arttığını vurguladı.

2014 Arzum Türkiye Kadınlar Şampiyonası, dereceye giren sporculara ödülleriyle sona erdi.

Şampiyonadan analizli oyunlar:

Yıldız - Isgandorova

(Analiz: Betül Cemre Yıldız)

1.d4 ♖f6 2.♗f3 g6 3.♘bd2 d5 4.e3 ♙g7 5.b4 ♗fd7 6.c4 dxc4 7.♗xc4 0-0 8.♙b2 ♗b6 rakibim beraberlik teklif etti. Yarım puan geride olduğum için oynamayı tercih ettim. Tabi bu maçta beyaz olmanın da avantajlı olduğunu düşünüyorum.

9.♗a5 ♗d5 10.♙d2 b6 11.♗b3 ♙b7 12.♙c4 ♗f6 13.0-0 e6 14.a4 ♗bd7 15.♙fc1 ♗e4 16.♙c2 ♗g5? [16...♙c8 17.♙b5 c6 fikriyle]

17.♗fd2 h5 18.f4± ♗h7 19.♙e2 [♗19.a5 ♗hf6 20.e4 ♙c8 21.a×b6 c×b6 (21...a×b6 22.♙a7) 22.b5±]

19...♙c8 20.♙f3 ♙×f3 21.♗×f3 ♗hf6 22.b5 ♗d5 23.♙e2 [♗23.♙d3 daha iyiydi.]

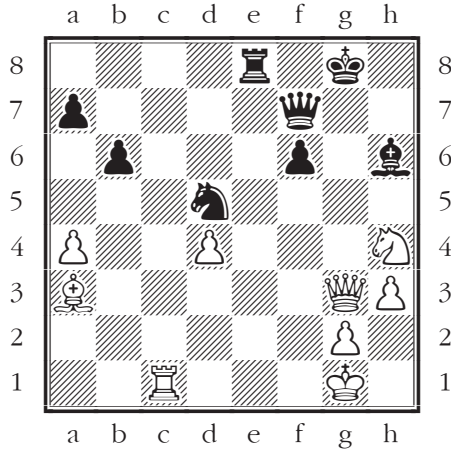
23...♖7f6 24.♗bd2 ♗g4 25.♗f1 f6
26.♖d3 c5 27.bxc6 ♖e8 28.♙a3 ♗f7
29.h3 ♗h6 30.♖xg6+- ♗f5 31.♖xh5
♗fxe3 32.♗xe3 ♗xe3 33.♖b5
[33.♗e1!! çok güçlü bir hamleydi.
33...♗c2 34.d5 ♗xa1 35.♗xe6 ♖d8
36.♗d4 b5 37.♗xb5 ♖b6+ 38.♗h2
♗c2 39.♗d6 ♖c7 40.♗xc8+-]

33...♗fc7 34.♖b3 [34.♗e1 ♗c2
35.d5+-]

34...♗d5 35.f5! ♗xc6 36.♗xc6
♖xc6 37.fxe6 [37.♗e1! exf5 38.♗c1+-]

37...♖xe6 38.♗e1 ♖f7 39.♗c1 ♗e8
40.♗h4 [40.♗c6 ♗d8 41.♗h4+-]

40...♙h6! 41.♖g3+ ♖g7?

41...♖g7? [41...♗h7! beraberlik şansı yüksek olurdu. 42.♗e1 ♗e3 43.♗xe3 ♙xe3+ 44.♗h1 ♖h5 45.♖e1±]

42.♖xg7+ ♙xg7 [42...♗xg7
43.♗f5+ ♗g6 44.♗xh6 ♗xh6
45.♗f2±]

43.♗f5 ♗e2 44.♗c8+ ♗f7 45.♗a8
♗e3 46.♗xa7+ ♗g6 47.♗xg7 ♗xg2+
48.♗h1 ♗g3 49.♗e8 [49.h4 ♗h3+
50.♗g1 ♗xh4 51.♗d7 ♗c2 52.♙b2+-;
49.♗d7 ♗xh3+ 50.♗g1 ♗c4 51.♙f8+-]

49...♗xh3+ 50.♗g1 ♗f5 51.♙b4
♗xd4 52.♗b7 [52.♗g7+ ♗f5 53.♗f7
♗b3 54.♗xf6+ ♗g4 55.♗g6+ ♗h3
56.♙d6±]

52...♗h4 53.♗xb6 ♗c2 54.♗xf6+
♗h5 [54...♗h7 55.♙d2 ♗xa4 56.♗h6+

♗g8 57.♗d6 ♗f8 58.♗e6]

55.♗g7+ ♗g5+- çok heyecanlı bir maçı. Bu konumda Khayale'nin süresi bitti. Zaten kazanç konum. Bir hamle önce şahını h7 karesine çekseydi nasıl kazanacağımı bilmiyordum. Bir taş üstün olmama rağmen kazanç için çok uğraşmam gerekirdi. 1-0

Selen Sop -Kübra Öztürk

[Analiz: Kübra Öztürk]

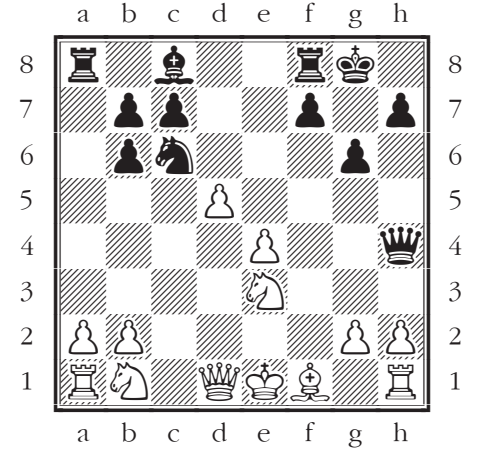
1.e4 e5 2.♗f3 ♗c6 3.d4 exd4
4.♗xd4 ♙b4+ 5.c3 ♙c5 6.♙e3 ♙b6
7.♗f5 g6 8.♙xb6 axb6 9.♗e3 ♗f6
10.f3 0-0 11.c4 d5?!

Burada riskli bir varyant seçtim. Hazırlık yaparken oynanmış birkaç Mac gördüm ve biraz analiz ettikten sonra bu varyantı oynayabileceğime karar verdim. Açılıştta taş feda etmek genelde benim oyun stilim değildir fakat bu maçıta d5 hamlesi çok hoşuma gitti. Beyaz doğru oynasa bile Siyah Beyazın saha konumundan dolayı maçı tutabiliyor ve rok atamamış olan saha sürekli atak yapıyor. Sanırım bu varyantı oynamamdaki sebeplerden birisi de şahın açılıştan itibaren ortada kalmasıydı.

12.cxd5 [12.♗xd5 ♗e5 13.♖d4
♗xd5 (13...♗e8 14.♗bc3 c6 15.♗xf6+
♖xf6 16.♖xb6 ♙e6 17.0-0-0 ♗ed8
18.♗xd8+♗xd8 19.♗b1 ♗xc4 20.♙xc4
♙xc4 21.♖xb7 ♗d2 22.♖b6 ♖d6
23.♗a1 ♗xg2 24.♗d1 ♗d2 25.♗xd2
♖xd2 26.♖xc6 ♖c1+ 27.♗b1 ♖f1
28.h4 ♙d3 29.♖c8+ ♗g7 30.♖c3+
♗g8 31.♖c8+=) 14.cxd5 a) 14.exd5
♗e8; b) 14.♖xd5 ♖h4+ 15.♗e2 ♙e6
16.♖xe5 ♙xc4+ 17.♗e3 (17.♗d2
♗fd8+ 18.♗c3 ♖e1+ 19.♗xc4 ♗a4+
20.♗b3 ♗b4+ 21.♗c2 ♖d1+ 22.♗c3
c5 23.♙b5 ♖xh1) 17...♖e1+ 18.♗f4
♗a5; 14...♖h4+ 15.♗d1 (15.♖f2 ♖e7
16.♗c3 f5) 15...♖f4 16.♗d2 (16.♗c2
f5 17.♗c3 fxe4 18.fxe4 c5 19.♖d2
♖xd2+ 20.♗xd2 ♗f2+ 21.♙e2 ♙g4
22.♗e3 ♗af8 23.♗hf1 ♙xe2 24.♗xf2
♗g4+ 25.♗d2 ♗xf2 26.♗xe2 ♗xh2

27.♗c1 ♗g4 28.b4 ♗f6 29.♗e3 ♗g4+
30.♗d2 ♗f6=) 16...c6 17.♖xb6 cxd5
18.g3 ♖g5±; 12.exd5 ♖e7 13.♗f2
♗e8 14.♖d2 ♗b4]

12...♗xe4 13.fxe4 ♖h4+ Diyagram

14.♗e2?! [14.♗d2 Beyazların devam etmesi gereken yol 14...♖xe4 15.♙d3 ♖d4 16.♖b3 ♗e8 17.♗e1 ♗e5 18.♗a3 ♙d7 19.♗ac2 ♖f4 20.♙e2 ♙f5 21.g3 ♖h6 22.h4 ♙e4] 14...♖xe4 Taş geri olmama rağmen Beyazın taş gelişiminin eksik ve şahının merkezde olması rahat oynamamı sağladı. Bu pozisyonda Siyah her hamlesinde atak yapan hamleler bulmalı ve elde edebileceği kadar pozisyon üstünlüğü kazanmaya çalışmalıydı.

15.♖d3 ♗d4+ 16.♗d2 ♖f4 17.g3 ♖f2+ 18.♗c3?!

Beyazlar hızlı bir şekilde taş gelişimi yapması gerekirken şahını daha da merkeze götürmeyi seçti ve bu da kaybetmesi için hızlı bir hamle oldu. ♗e2 hamlesi ile oyun baksa bir pozisyona kayabilirdi. [18.♙e2 ♗f3+ 19.♗c1 ♗g1 20.♙d1 ♖e1 21.♗d2 ♗e2+ 22.♖xe2 ♖xh1]

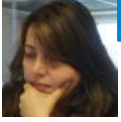
18...♗f5 19.♗xf5 [19.♗g4 ♖e1+ 20.♗c2 ♖b4 21.♙h3 ♗d4+ 22.♗c1 ♖c5+ 23.♗c3 ♗g7±]

19...♙xf5 20.♖e2 ♖c5+ 21.♖c4 ♖e3+ 22.♙d3 b5 23.♖d4 b4+ 24.♗c4 ♙xd3+ 25.♖xd3 b5+ 0-1

Emekli Albay, Kore gazisi

Cemalettin Talum

" Türk toplumu aradığı güneşe merdiven dayayacaktır."

Fatma Yılmaz

FIDE Hakemi

fyilmazmavikale@gmail.com

Fatma Yılmaz: Aktif olarak turnuva oyuncusu olmasanız da yıllardır satrancın içindesiniz. Yazarsınız, yöneticisiniz, organizatörsünüz, satrancın yaygınlaşması yolunda emektarsınız. Her şeyden önemlisi dipdiri bir sese, muhteşem bir hafızaya sahip 85 yaşında koca bir çınarsınız! Mavikale okuyucuları için bize bu 85 yıldan, 85 yıl içerisinde satrancın nereden nereye geldiğinden söz eder misiniz?

Cemalettin Talum: 22 Ekim 1929 Ankara doğumluyum. Ailece dört nesil İstanbul Eyüp Sultanlı sayılırız. 3 yaşında kaybettiğim babam, Atatürk ile Trablus (Tobruk) Savaşı'na katılmış askeri doktor Yüzbaşı Ahmet Cevdet Efendi, annem Akşam Sanat Okulu mezunu Atiye Adalet Hanım. Babamı kaybettikten sonra annem, ağabeyim ve kardeşimle birlikte anneannemin Eyüp Sultan'daki büyük bahçeli bağ evine dönmüştük. İlk ve orta öğrenimimi Eyüp'te yaparken 2. Dünya Harbi'nin sıkıntılı son yılında, 14 yaşındayken, rahmetli kardeşim ile birlikte 1943 - 44 eğitim yılında evden kaçarcasına ayrılıp Konya Askeri Ortaokulu'na girivermiştik. Bir yıl daha sabredip ortaokulu bitirebilseydim, denizci olacaktım.

Evliyim, Deniz adında bir kızımız ve Cansu adında bir torunumuz var.

Satranca kimin aracılığıyla ne zaman başladınız ve satrancı geliştirmenizde kimlerin katkısı oldu?

Askeri okulda çok iyi dama oyun-

cusu idim. 1948'de Bursa Askeri Lisesi son sınıfında Daim Özer adında bir arkadaşım satrançla tanıştırdı. Bu oyun beni öylesine cezbedi ki dama onun yanında çok yavan kalmıştı. Satrancın 1950 yıllarında memleketimizdeki seviyesi hakkında fikir versin diye şu anekdotumu anlatmadan geçemeyeceğim:

Harp Okulu Gazinosu'nda bir arkadaşım satranç oynarken bizi gören, nöbetçi amiri kumar oynuyoruz gerekçesiyle hafta sonu izinsiz bırakmıştı. O haftaki futbol milli maçına gidememiştik. Bir beyinsellik dinamosu ve aynı zamanda muharebe oyunu olan satranç o zamanlarda nasıl değerlendiriliyordu varın siz anlayın. (Ama bunun intikamını ilerde çok acı bir şekilde alacaktım; yeri gelince anlatacağım.)

Piyade atış okulunda Afganlı subaylarla satranç oynuyorduk. Onlar Rus ekolünden geldiği için çok güzel oynuyorlardı, onların sayesinde biraz daha iyi oynar olmuştum. Piyade mesleğim-

de yüksek lisans yapmak ve Kore'de havan mermisiyle şehit olan çok sevdiğim alay komutanımız Albay Nuri Pamir'in intikamını almak üzere okuldan çıkar çıkmaz havancı teğmen rütbesiyle Kore Savaşı'na gönüllü gitmiştim. Pusan'a ayak bastığımız gün üç ay süreyle ateşkes ilan edilmişti. O ateşkes daimi olarak kaldı ama biz o dönemde dokuz ay boyunca Cheorwon Vadisi'ndeki muharebe hattında (4 km uzaklıktaki 38. Arz Dairesi'nden) her an düşmanın taarruzunu bekler olmuştuk. O sınır bozucu akşamlarda subay barakasında satranç oynamak en büyük uğraş ve eğlencemizdi. Orada Yılmaz Sinanoğlu adında bir yedek subayla tanışmıştık. Yılmaz, bütün subayları bir berber koltuğuna oturtur gibi önüne oturtup yenip yenip gönderiyordu. Onun herkesi yenmesi karşısında o kadar çok hırslanmıştım ki bir ay hiç satranç oynamadan yanında durup onu izlemeye koyulmuştum, onun oyun tarzını adeta ezberledikten sonra karşısına geçip aynı şekilde açılarak ve oyun sonunda üçlü fedaya dayanan kombinasyon ile bir oyun alabilmişim. İşte benim modern satranca ilk adımım böyle başladı. Oyun sonunda Asteğmen Yılmaz koluma girip beni bahçeye çıkarmış ve: "Siz askerler hiç kitap karıştırmadan ağızdan dolma tüfek gibi satranç oynuyorsunuz ve daha açılıştaki kaybediyorsunuz, sen benim oyunumu taklit ederek yeteneğin ile başarı elde ettin." diyerek yedi sekiz satranç prensibini (merkezin ele geçirilmesi, sıklet merkezi ve emniyet prensibi [rok], açık koridorların tutulması, hafif figür önde ağırlı arkada batarya teşkili, son yatay, kuduran kale sütunlarının ele geçirilmesi, piyonların ve diğer figürlerin birbirlerini destek-

leyerek ilerlemesi gibi tamamen biz askerlerin harp okulundaki tabya derslerinde okuduğumuz muharebe kuralarını) dile getirmiş ve yurda dönünce Prof. Dr. Selim Palavan'ın Modern Satranç Kitabı'nı mutlaka bulup çalışacaksın demişti.

Kore'den İstanbul'a dönünce hafta sonları Taksim Belediye Gazinosu'ndaki İstanbul Satranç Derneği'ne gitmeye başladım. Selim Palavan ve Nevzat Süer üstadımızın maçlarını zevkle izlerdim. O dönem Yugoslav milli takımı ile yapılan İlhan Onat, Nevzat Süer ve 4. masada Yılmaz Sinanoğlu'nun oynadığı (3. masayı hatırlayamadım) maç benim için heyecan verici olmuştu. Nevzat'ın galip gelip Yılmaz ve İlhan'ın berabere kalması ile maç 2-2 bitmişti. Bu maçtan duyduğum heyecanla Palavan'ın Modern Satranç Kitabı'nı aldım ve bütün hızımla satrancın içine daldım.

Şark tayinimde Erzurum Kargapazarı Dağları eteğinde 247. Piyade Alayı'nda kayak bölük komutanlığı yaparken; kayak ve basketbol antrenmanları sonrası akşamları, İstanbul gençler satranç şampiyonluğunu kazanmış Dr. Fokyon Sidirapulos ile satranç maçları yapıyorduk. O maçlar benim tekrar kitaba dönmeme sağladı. O Fransızca Capablanca okuyordu. Şimdi düşünüyorum da elektrik bile olmayan alayda iki yılının mutlu geçirebilmişsem satranç sayesinde.

O dönem satranç Türk Silahlı Kuvvetleri'nde resmi olarak yer almıyordu diye biliyoruz...

Evet, ne yazık ki dediğiniz doğru! Ben de bu dönemde basketbol ve kayak sporlarında 3. Ordu takımında yer almama rağmen, çok sevdiğim ve emek verdiğim satrançla ilgili olarak ordu düzeyinde bir çalışma yapamıyordum (1957). Bir anlamda o güzelim yıllarımı satranç adına boşa geçiriyor yalnızca üstadımız Nevzat Süer'in dergisinde

yayınladığı satranç problem çözüme çalışmaları ile yetiniyordum.

Satranç problemleri demişken biz askerler o zaman turnuvalara katılmıyorduk bu nedenle de aktif sporcu olamamıştım ama problem çözüme yarışmalarını kaçırmıyordum. 1971'de üstadımız Nevzat Süer'in Cumhuriyet gazetesinde düzenlediği satranç problem çözüme yarışmasında Türkiye birinciliğini kazandığımı iftiharla söyleyebilirim.

Gelelim TSF yöneticiliği döneminize...

1982/84 yıllarında Celil Layiktez (1996/99) yıllarında Emrehan Halıcı yönetiminde Yönetim Kurulu üyeliği, Ali Nihat Yazıcı döneminde de Onur Kurulu üyeliği gibi son derece değerli görevlerde bulundum.

Yine bu dönemlere denk düşen OYAK, Türk Silahlı Kuvvetleri'nde satranç yarışmalarının sistematikleşmesi, İstanbul Satranç Festivali gibi önemli organizasyonlar var. Sizin bunlardaki rolünüzden söz eder misiniz?

Satrançta sponsor bulmak en büyük sorun olmasına rağmen daha o dönemde OYAK gibi kurumu yanıma almış olmam satranca çok destek sağladı ve 1992-2002 yıllarında 11 yıl süreyle OYAK Sigorta sponsorluğu ile ilk, orta, lise ve üniversitelerarası satranç turnuvalarını hayata geçirdim. Takım yarışmalarında 4. masanın mutlaka kız öğrenci olma kuralını da o turnuvalarda uygulamaya başladık.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nde de satrancın hayat bulması için çalışmalarım oldu.

TSK demişken, Türk Silahlı Kuvvetler Birinciliği'yle ilgili olarak 1990 yılında ilk kez bu şampiyonanın Kahraman Olgaç başhakemliğinde yapıldığını, Hikmet Bağcı'nın birinci, Ah-

met Ustamazman'ın ikinci, Gökhan Narman'ın üçüncü, Rasim Kartal'ın dördüncü olduğunu; bu dörtlleden oluşan milli takımın Kahraman Olgaç antrenörlüğündeki üç aylık bir kamptan sonra, o yıl Norveç Oslo'da yapılan NATO Şampiyonası'nda ülkemizi temsil ettiğini ancak gerek turnuva deneyimsizliği, gerekse oyuncularımızın yeterli düzeyde dil bilmemesi gibi nedenlerle istenen başarıyı gösteremediklerini, bunun üzerine de uzunca bir süre TSK şampiyonalarının yapılmadığını, hatta 1987'de okullarında satranç kolu kurmaya çalışan askeri öğrencilerin ceza aldıklarını ama sonra birden bire 1998'de Türk Silahlı Kuvvetler Satranç Şampiyonaları'nın başladığını, o zamandan bu zamana, kriz dönemlerinde bile, kesintisiz devam ettiğini biliyoruz. Hatta son altı yıldır TSK şampiyonalarının başhakemliğini ben yapıyorum. Bu zaman diliminde NATO Şampiyonalarına katılmalarına, hatta derece almalarına da tanıklık ettim. Kısacası bunlar genel olarak bildiklerimiz hatta yaşadıklarımız. Bilmediğimizse ne oldu da 1997'de öğrencilerin ceza almasına neden olan satranç 1998'de TSK'de kabul gördü, resmileşti?

Çok sevmeme ve istememe rağmen, askeriyedeyken satranç turnuvalarının yapılmamasını kendim için büyük kayıp olarak görmüş ve bunun eksikliğini hep hissetmişimdir. Bu nedenle askeriyeden emekli olduktan sonra tamamen satranca yöneldim. Federasyonun Emrehan Halıcı dönemindeki Yönetim Kurulu üyeliğim sırasında (1998) Genel Kurmay Başkanlığı'na dilekçe ile müracaat ederek satrancı kültürel faaliyetlerden sportif faaliyetlere aldırılmayı başardım. Böylece ben 1950 yılındaki o elim olayın acısını çıkarmış olurken TSK mensupları da TSK Türkiye Şampiyonaları'na kavuşmuş oldular. Sonrasında, sizin de dediğiniz gibi, düzenli olarak NATO Şampiyonalarına

da katıldılar Alman hegemonyasını kırıp şampiyon da oldular. Bu başarıların daha da artması için yeni projelerimin olduğunu da şimdiden müjdelirim.

Keşke bütün intikamlar bu kadar güzel alınsa diyerek biraz da İstanbul Satranç Festivali'nden söz edelim.

İstanbul Satranç Festivali'ni hayata geçiren ilk isimler arasında olduğum için de son derece mutluyum. Biz 2002'de zemini oluşturduk. O günden bugüne aralıksız devam ediyor, ne mutlu bizlere...

Organizasyon Komitesini hangi kurumlar oluşturuyordu?

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Yıldız Teknik Üniversitesi Rektörlüğü, Türk Satranç Eğitim ve Geliştirme Vakfı, İstanbul Vakfı

Festivalin ilk Yürütme Kurulu'nda kimler vardı ve organizasyondaki görevleri neydi, hatırlıyor musunuz?

Dönemin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ali Müfit Gürtuna (Başkan) ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Mesut Pektaş (Üye), Cemalettin Talum (Üye) Hasan Durmuş (Genel Koordinatör),

Türk Satranç Vakfı Başkanı Cem Pekün (Festival Direktörü), Yıldız Üniversitesi öğretim üyesi Emrah Günay (Üniversiteler Turnuva Direktörü), Ahmet Emre Bilgili: Basın ve Halkla İlişkiler sorumlusu gibi görevlerle festivalin sorumluluğunu üstlenmiştik.

Böyle bir organizasyonun bütün illerimizde hayat bulmasını dileyerek yeni projelerinize geçelim. Şimdilerde neler yapıyorsunuz?

İnfaz kurumlarında "Satranç Geliştirme Merkezleri" açma projesi yeni başladı ilk dördünü açtık, sponsor buldukça yaygınlaştıracamız. Şimdilik dört cezaevinde satranç öğretimine yönelik

çalışmam var. Hemen hemen hepsi de hayata geçmiş durumda.

Hangi cezaevleri bunlar?

Silivri 5 No'lu Cezaevi, Hasdal Cezaevi, Maltepe Askeri Cezaevi, Maltepe Çocuk ve Gençlik İnfaz Kurumu

Bu çalışmalarınızın oradaki insanlara ne kazandırmasını bekliyorsunuz?

Bana ne kazandırdıysa onlara da en az onu kazandırmasını bekliyorum. En az diyorum çünkü onlar kapalı alandalar, geniş düşünmek için çok fazla zamanları var.

Peki, size ne kazandırdı?

Yaratıcılık yönümü geliştirdi, aske-riyede de oradan emekli olduktan sonra da üst düzey yönetici olduğum özel sektörlerde ve 30 yıllık satranç öğretmenliğim döneminde proje üretme yeteneği kazandırdı. Başarılı hizmet vermemi sağladı, her problemin mutlaka bir çözümü var felsefesini benimseterek sorunların üzerine sabır ve inatla giderek alternatifler arasında en doğru olanı bulmama yardımcı oldu. Kısacası bütün bu özellikleri ve kazandırdıkları sayesinde satranççı ömür boyu değişmeyen en iyi arkadaşım sayabilirim. Bedenim yaşlansa da zihinsel faaliyetlerimin genç kalmasını da en iyi arkadaşıma

borçluyum.

Türk satrancının önde gelen isimleri ile ilgili neler söylemek istersiniz?

Satranç camiasında başta benim jenerasyonumdan olan Selim Palavan olmak üzere bu sayfayı dolduracak kadar çok satranç ustası tanıyorum. Çoğu ile arkadaşlık yaptım. Özellikle büyük bir şans eseri 4. Levent'teki evime komşu olan, kitabından modern satranç öğrendiğim Prof. Selim Palavan Hocamla olan anılarımı sizinle paylaşmak isterim. Ciddi görünüşüne rağmen nüktedan, üstün zekalı ve Rus Satranç Akademisi mezunu olarak çok derin satranç bilgisine sahip Rusça, Fransızca ve İngilizcesi Türkçesinden daha iyi olan, sohbetinden çok hoşlandığım bir insandı. Allah rahmet eylesin. Sık sık görüşürdük, 1991 yılında evime davet ettim ve konu konuyu açtı ve biz o günü Satranç Şampiyonluğu kitabını ortaklaşa kaleme alma kararı alarak noktaldık. Kendisinin satranç bilgisi benden iyiydi, benim Türkçem kendisinden iyiydi. İyi yönlerimizi birleştirdik ve sekiz ay gibi kısa bir sürede iki kitabı birden bitirme başarısı gösterdik. Ondan sonra hocam torunu ile birlikte birkaç eser vererek hayata veda etti. Nur içinde yatsın. Onun aynı yıllarda İstanbul Teknik Üniversitesi Makina bölümünde Özal, Demirel ve Erbakan'a hocalık yaptığını, en çok Erbakan'a üzüldüğün-

nü, siyasete katılmasa dünya çapında makine mühendisi olabilecek kafa yapısına sahip olduğunu dile getirmiştir.

Eğitmen, organizatör, yazar, yönetici olarak satrancın pek çok alanında emek vermişsiniz. Satrancın emektarları dendiğinde sizin aklınıza kimler geliyor?

Türkiye satrancına camiadaki hemen herkes bir ucundan tutarak emek vermiştir. Benim aklıma en başta gelenler: İstanbul satrancının köşe taşı olması dolayısıyla Jirayr Çakır! Kitaplarıyla modern satrancın Türkiye'ye girmesindeki katkısı dolayısıyla Selim Palavan Hoca! Nevzat Süer, çıkardığı satranç dergileriyle, Kahraman Olgaç minik satranç kitapları ve 1991'de federasyonun devlete bağlanmasındaki katkılarıyla, Emrahan Halıcı, Ali Nihat Yazıcı, Gülkız Tulay federasyon başkanlıklarındaki üstün başarıları ile milli takım antrenörleri ve hakemlerin tümü, il temsilcilerinin tamamı... Türk Satranç Vakfı Başkanı Cem Pekün, tüm satranç organizasyonlarına Yıldız Üniversitesi'nin kapılarını açmaya hazır tutan öğretim görevlisi Emrah Günay... Kadın satrancımızın uluslararası düzeydeki ilk temsilcisi Nilüfer Çınar Çorlulu...

Bu kadar çok insanın emek verdiği bir ortamda ülkemiz satrancının geldiği noktayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ülkemizde son 10 yıl, satrançta her alanda büyük kalkınmanın sağlandığı dönem olmuştur.

İş Bankası'nın sponsor olması satrancın gelişimine de ivme kazandırmıştır. Okullara satrancın girmesi, yaş grupları gibi devasa organizasyonların yapıyor olması, yaş gruplarındaki Avrupa ve dünya çapındaki başarılar geleceğimizin çok parlak olacağını müjdesini vermektedir. Satranç oyun

arkadaşım rahmetli Kahraman Olgaç ile yönetim kurulu üyesi iken (1998) şimdi gerçekleşmiş bulunan satranç etkinliklerinin rüyasını konuşur durduk. Hemen hemen hepsi gerçek oldu.

Böyle olmasına, hayal bile edemeyeceğimiz şeylerin gerçekleşmesine rağmen bir noktayı belirtmeden geçemeyeceğim: Federasyon günümüzde ne kadar altın çağını yaşarsa yaşasın bunun temelleri 20 yıl öncesinde değil 60 yıl öncesinde atılmıştır ve rahmetli Hayri Özbilen'in de söylediği gibi, geçmişin hakkı geçmişe teslim edilmeli ve Türkiye Satranç Federasyonu logosunun altında mutlaka "1954" yazılmalıdır.

Dünya satrancından beğendiğiniz isimler? Beğendikleriniz içerisinde sizce satrancın en büyük ismi kim?

Dünya satrancında Capablanca, Kasparov, Karpov, Fischer en beğendiğim satranççılardır ama Karpov benim için ayrı değer taşır. Türkiye'ye geldiğinde kendisi ile tanışıp yemek yemiş, satranca çok emek veren bir arkadaşım ile birlikte Yeşilköy'deki Hava Harp Okulu Satranç Eğitim Merkezi'ni ziyaret etmiştik, bu tanışmanın yadigarı olan imzalı satranç takımını gururla muhafaza etmekteyim.

Peki, bizim satranççılarımızdan kimlerin oyunculuğunu beğeniyorsunuz?

Kendi kuşağımdan Nevzat Süer, Selim Palavan, Demir Büyüközkaya, Jirayr Çakır, Kahraman Olgaç, Hayri Özbilen, Cem Pekün, daha genç nesilden Ali İpek, Hakan Erdoğan, Can Arduman, gençlerden ise Yakup Erturan, Umut Atakişi ilk aklıma gelen isimler.

Peki, dünyadan ve Türkiye'den kâdın satranççılar desem?

Dünyadan şüphesiz Judit Polgar, Türkiye'den Nilüfer Çınar Çorlulu ve Gülümser Öney. Yenilerden ise Betül Cemre Yıldız ve Kübra Öztürk.

Satranç sporcusu olmanız da satranç oynuyorsunuz. En beğendiğiniz oyununuz?

Evet, pek turnuvalara katılamıyorum ama evime gelen dostlarımla satranç oynuyorum daha çok da bilgisayara karşı oynuyorum. Bunlar içerisinde de bilgisayara karşı oynadığım bir partimi daha çok beğenirim.

Bilgisayar - Cemalettin Talum

1.e4 e6 2.d4 d5 3.♘d2 c5 4.♗gf3
♜c6 5.exd5 exd5 6.dxc5 ♙xc5 7.♞b3
♙b6 8.♙d3 ♞f6 9.0-0 0-0 10.h3 ♞d6
11.c3 ♙xh3 12.gxh3 ♞g3+ 13.♙h1
♞xh3+ 14.♞h2 ♞e5 15.♙e2 ♞e4
16.♞d4 f5 17.♙f3 ♞g4 18.♙xg4 fxg4
19.♙g1 gg3 20.fxg3 ♞xg3+ 21.♙h1
♞f2 0-1

Satrançı bu kadar seven, satranç-

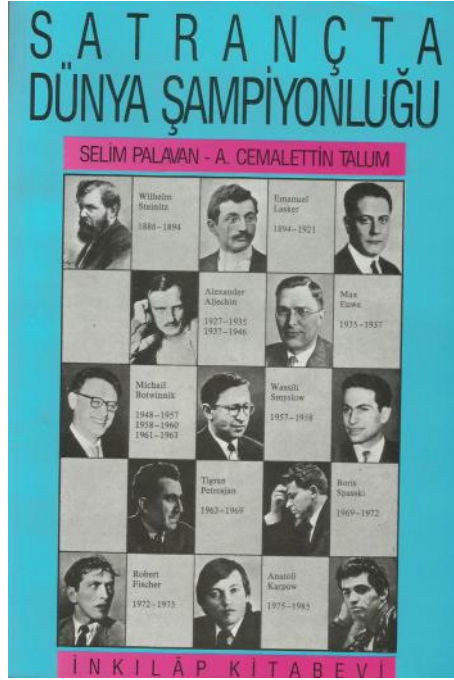

taki gelişmeleri bu kadar yakından takip eden, satrançla teknolojiyi birleştiren biri olarak ailelere, satranç-severlere, yöneticilere önerileriniz nelerdir?

Sadece ben değil, Talum ailesi olarak biz satrancı seviyoruz. Hatta şu anda amiral olan damadım Hakan Eraydın kızımı istediğinde kendisine satrancı öğrenmesini şart koştum, öğrendi de. Kızım Maryland Üniversitesi'nde işletme, California Üniversitesi'nde dil eğitimi görmüş olmasına rağmen Cent ve Tarhan Kolejlerinde satranç eğitmenliği yapmıştır. Torunum Cansu ise çok küçükken satrancı sevmesine rağmen sonradan bu ilgisini kaybetti, biz de satrançta ilerlemesi konusunda ısrarcı olmadık. Kendisi yeteneği ve ilgisi ile iyi bir yazar olabileceğini gösteriyor biz de kendisini o alanda destekliyoruz, şu anda Galatasaray Üniversitesi Fransızca bölümünde okuyor. Söylediklerimden hareketle velilere önerim çocukları satrancı seviyorsa onlara iyi birer satranççı olmaları için destek olsunlar, başka şeylere ilgisi olan çocukları da o alanlarda desteklesinler. Çocuklara önerim ise satrancı çok sevsinler, çok çalışsınlar ve asla bırakmasınlar. Onlar satrancı bırakmazsa satranç onları ömür boyu bırakmayacak ve kendilerine sadık bir dost olacaktır.

Yöneticilere, satrancın önde gelen isimlerine ise naçizane önerilerim:

Satrancın kitlesel spor olabilmesi için önce okullara girmesi lazımdı. Başarıldı. Sonra müesseselerce benimsenmesi buna bağlı olarak lig turnuvaları yapılması gerekiyordu. Belli oranda yapılıyor. Yapılması gerekenler ise spor kulüplerinin tamamında branş açılmasının sağlanmasıdır. İM Umut Atakişi Beşiktaş Kulübü'nü ikna edip branş açtırmış hem de şampiyon olmuştur. Son yıllarda İM Yakup Erturan, Galatasaray Kulübü'nde bu işi başardı. Fenerbahçe, Trabzon, Bursa, Antalya... Genç büyükustalarımızın gayreti ile bu

yola girilmeli, tüm yurttaki satranç ligleri başlatılmalıdır.

Hep satrançtan konuştuk. Satranç dışı hobileriniz desem...

Satranç sayesinde daima heyecanlı yaşayan insan olarak, genç kalan zihnimde yaşlanan bedenim ayak uyduramadığı için evvelce çok sevdiğim tenis, basketbol, kayak gibi sporları yapamaz oldum, geriye yüzme ve yürüme kaldı. Ayrıca televizyonlardaki tüm spor programlarını seyretme ve batı müziği ile klasik Türk müziği dinlemeyi ve bol bol kitap okumayı da çok severim.

Söyleşimizin sonuna doğru biraz da emeklilik döneminizden söz edelim.

Emeklilik demeyelim, ikinci hat- ta üçüncü emeklilik... 14 yaşımıdayken başladığım askerlik hayatımdan 1971'de emekli olduktan hemen sonra Oyak'ta çalışmaya başladım. 11 yıl süren bu dönemde ticaret müdürlüğü, genel müdür yardımcılığı ve Oyak Sigorta genel müdürlüğü yaptıktan sonra 1982'de ayrıldım. 1983'ten başlayarak da yaklaşık 30 yıl süreyle kolejlerde, kolejlere eş zamanlı olarak üç yıl da Deniz

Harp Akademisi'nde satranç eğitmenliği yaptım. Kendim turnuvalara katılmadıysam da bu zaman diliminde öğrencilerimi yarışmalara hazırladım.

Peki, o dönemde oldukça başarılı bulduğunuz öğrencileriniz var mı?

Öncelikle şunu belirteyim: "İnsanlar heyecanları kadar genç, şüpheleri kadar ihtiyardır." sözüne inanırım. Ben de bedensel olarak yaşlanmış olsam da heyecanlarım sayesinde alabildiğine genç olduğumu, gençlik heyecanımın en büyüğünün de hala minik satranççıların turnuvalarındaki havayı teneffüs etmek olduğunu söyleyebilirim.

Başarılı öğrencilerim konusuna gelince... Elbette başarılı öğrencim var hem de çok ama Murat Demiralp, İstanbul gençler şampiyonu olması, sonrasında Türkiye Üniversitelerarası şampiyonada Türkiye birincisi olması bakımından diğerlerinden bir adım önde diyebilirim.

Öyle güzel anlatıyorsunuz ki sözünüzün üzerine söz söylememek için ben bu güzel söyleşi için çok teşekkür ediyor okuyucularımızı son olarak söylemek istediklerinizle başa bırakıyorum.

Ben de söyleşi vesilesiyle düşüncelerimi anlatma fırsatı verdiğiniz için çok teşekkür ederek birkaç cümleyle söyleyeceklerimi bitireyim.

Bundan tam 20 yıl önce büyük usta Çetin Altan Milliyet ve Akşam gazetelerinde "Beyinsellik Dinamosu Satranç" makalesini söyle bitirmişti:

"Eğer Türkiye'mizde en ücra köy kahvelerinde tavla ve pişti yerine satranç oynanmaya başlanırsa, satranç milli takımında uluslararası alanda şöhret olmuş büyükustalar yer alırsa o zaman Türk toplumu aradığı güneşe merdiven dayacaktır."

Ben de Çetin Altan'dan yirmi yıl sonra diyorum ki: Çok az kaldı!